

NHỮNG BÀI TỤNG CỦA VUA

TRẦN THÁI TÔNG

Dịch Giả : Dương Đình Hỷ.

Trần Thái Tông (1218-1277) là vị vua đầu tiên của dòng họ Trần. Lúc lên 8 trong khi đũa nghịch, Lý Chiêu Hoàng, nữ hoàng cuối cùng của triều họ Lý, đã té nước vào người ông. Trần Thủ Độ là chú của ông lúc đó đang giữ chức Thừa tướng, vin vào có đó bảo rằng Lý Chiêu Hoàng muốn nhường ngôi cho Thái Tông. Năm 20 tuổi, vì Lý Chiêu Hoàng không có con trong khi bà chị dâu đang mang thai, Trần Thủ Độ bắt ông bỏ Chiêu Hoàng để lấy bà chị dâu. Thái Tông bèn bỏ trốn vào núi Yên Tử để tu, nhưng bị Trần Thủ Độ ép trở về triều. Những bài tụng này trích trong Niêm tụng kệ của ông.

Tụng là một bài kệ phê bình khen chê hay đưa ra ý kiến của tác giả về một công án thiền.

Bài 1.

沒	形	孩	子	未	離	鄉
Một	hình	hài	tử	vị	ly	huong
午	夜	將	人	度	渺	茫
Ngo	dạ	tương	nhân	độ	diều	mang
高	蹈	優	游	無	閒	隔
Cao	đạo	ưu	du	vô	gián	cách
不	須	船	子	與	浮	囊
Bất	tu	thuyền	tử	dữ	phù	nam.

*Chưa dòi quê, vì hình chửa có
Nửa đêm đã độ người qua mê
Rong chơi mọi nẻo không ngăn cách
Đâu có dùng chi đến thuyền bè.*

Bài 2.

達	多	初	降	淨	王	宮
Đạt	đa	sơ	giáng	tịnh	vương	cung
欲	化	群	生	自	顯	蹤
Dục	hóa	quần	sanh	tự	hiển	tung
七	步	周	行	指	天	地

Thất	bộ	chu	hành	chi	thiên	địa
幾	多	佛	子	喪	家	風
Cơ	đa	Phật	tử	táng	gia	phong.

*Đạt Đa vừa xuống cung vua Tịnh
Muốn độ quần sanh tự lộ tung
Bước đi bảy bước chỉ trời, đất
Bao người con Phật mất gia phong.*

Bài 3.

世	尊	拈	起	一	枝	華
Thế	Tôn	niêm	khởi	nhất	chi	hoa
迦	葉	今	朝	得	到	家
Ca	Diệp	kim	triêu	đắc	đáo	gia
若	謂	此	為	傳	法	要
Nhược	vị	thử	vi	truyền	pháp	yếu
北	轅	適	越	路	應	賒
Bắc	viên	thích	Việt	lộ	ung	xa.

*Thế Tôn giơ lên một cành hoa
Ca Diệp hôm nay đã tới nhà
Nếu gọi đó là truyền pháp yếu
Đường nam, xe Bắc lại càng xa.*

Bài 4.

牢	關	難	繫	有	誰	知
Lao	quan	nan	hệ	hữu	thùy	tri
言	語	都	忘	沒	處	依
Ngôn	ngữ	đô	vong	một	xứ	y
不	是	世	中	良	馬	子
Bất	thị	thế	trung	lượng	mã	tử
何	由	特	地	得	便	宜
Hà	do	đặc	địa	đắc	tiện	nghi.

*Máy ai biết cửa lao khó buộc?
Tiếng nói mất rồi vịn vào chi?*

*Ở đời nếu chẳng là ngựa tốt
Thì sao lại chiêm được tiện nghi ?*

Bài 5.

雖	言	句	句	沒	疵	痕
Tuy	ngôn	cú	cú	một	tì	hà
掛	角	應	猶	露	尾	巴
Quải	giác	ưng	do	lộ	vĩ	ba
爭	似	一	枝	無	孔	笛
Tranh	tự	nhất	chi	vô	khổng	địch
為	君	吹	起	太	平	歌
Vi	quân	xuy	khởi	thái	bình	ca.

*Tuy trong lời nói không tỳ vết
Dấu sừng nhưng đuôi vẫn lộ ra
Tỷ như cây sáo không đục lỗ
Vì ông thổi khúc Thái bình ca.*

Bài 6.

利	刀	斷	水	火	吹	光
Lợi	đao	đoạn	thủy	hỏa	xuy	quang
那	事	應	知	也	不	妨
Na	sự	ưng	tri	dã	bất	phương
報	道	今	朝	遠	煙	浪
Báo	đạo	kim	triêu	viễn	yên	lãng
誰	知	別	有	好	思	量
Thùy	tri	biệt	hữu	hảo	tư	lượng.

*Đao bén chém nước, lửa tỏa sáng
Là chuyện nên biết có ngại chi
Cho hay hôm nay xa khói, sóng
Ai biết đó là giới suy tư ?*

Bài 7.

鵬	搏	一	奮	到	南	溟
Bằng	đoán	nhất	phấn	đáo	nam	minh

接 踵 徒 勞 萬 里 程
 Tiếp chũng đồ lao vạn lý trình
 咋 夜 祇 貪 筵 上 樂
 Tạc dạ chỉ tham diên thượng lạc
 今 朝 不 覺 醉 難 醒
 Kim triều bất giác túy nan tỉnh.

*Biển Nam, chim bằng vỗ cánh tới
 Theo gót, uông công vạn dặm đường
 Đêm trước vì tham vui yến tiệc
 Sáng nay khó mà tỉnh giấc nồng.*

Bài 8.

心 既 無 心 道 向 誰
 Tâm ký vô tâm đạo hướng thùy
 夢 回 啞 子 眼 麻 彌
 Mộng hồi á tử nhãn ma di
 老 僧 謾 道 能 安 竟
 Lão tăng mạn đạo năng an cánh
 笑 刹 傍 觀 不 自 知
 Tiếu sát bàng quan bất tự tri.

*Tâm đã không rồi cùng ai nói
 Người câm tỉnh mộng mắt trợn tròn
 Sư già nói dối an tâm đấy
 Cười kẻ bàng quan biết hay không?*

Bài 9.

佛 前 同 出 有 疎 親
 Phật tiền đồng xuất hữu sơ thân
 此 定 應 為 未 正 真
 Thử định ứng vi vị chính chân

若 是 化 工 無 厚 薄
 Nhược thị hóa công vô hậu bạc
 律 回 何 地 不 陽 春
 Luật hồi hà địa bất dương Xuân.

*Trước Phật làm sao còn sơ, thân
 Định đó vẫn chưa là chính chân
 Như quả hóa công không dầy, mỏng
 Xuân về chỗ nào lại chả xuân ?*

Bài 10.

前 時 會 伴 貪 盃 客
 Tiền thời hộc bạn tham bôi khách
 家 在 常 為 酒 店 鄰
 Gia tại thường vi tửu điểm lân
 縱 爾 徒 誇 伶 俐 漢
 Túng nhĩ đồ khoa linh lợi hán
 途 中 定 作 失 衣 人
 Đồ trung định tác thất y nhân.

*Lúc trước kết thân cùng bạn nhậu
 Thường thường quán rượu cạnh bên nhà
 Dù có khoe mình là hảo hớn
 Đóng vai mất áo giữa đường a ?*

Bài 11.

昔 日 車 書 未 混 同
 Tích nhật xa thư vị hỗn đồng
 四 邊 奮 蝟 起 群 蜂
 Tứ biên phán vị khởi quần phong
 一 揮 馬 老 太 阿 劍
 Nhất huy mã lão Thái A Kiếm
 道 路 從 茲 信 息 通
 Đạo lộ tòng tư tín tức thông.

*Ngày trước xe thư còn chứa hộp
Giặc già bốn phương dậy như ong
Lão Mã vung thanh Thái A Kiếm
Từ ấy, đường đạo tin tức thông.*

Bài 12.

尊	卑	唱	和	兩	相	當
Tôn	ti	xương	họa	lưỡng	tương	đương
此	意	憑	誰	較	短	長
Thử	ý	bằng	thùy	giảo	đoản	trường
肺	腑	向	前	披	露	盡
Phế	phủ	hướng	tiền	phi	lộ	tận
箇	中	祇	許	自	商	量
Cá	trung	chỉ	hứa	tự	thương	lượng.

*Hai bên tương đương xứng với họa
Căn cứ vào đâu nói vẫn, dài
Phèo phổi đã đem bày ra hết
Trong đây chỉ hứa tự mình hay.*

Bài 13.

浪	靜	回	如	風	陣	收
Lãng	tĩnh	hồi	như	phong	trận	thâu
徒	勞	向	外	苦	區	區
Đồ	lao	hướng	ngoại	khổ	khu	khu
疑	團	一	笑	百	雜	碎
Nghi	đoàn	nhất	tiếu	bách	tạp	túy
自	此	應	分	玉	石	殊
Tự	thử	ưng	phân	ngọc	thạch	thù.

*Khi gió im rồi thì sóng lặng
Mắt công hướng ngoại khổ tìm cầu
Tiếng cười phá nghi thành trăm mảnh
Từ đây phân ra đá với châu.*

Bài 14.

向	前	公	案	沒	偏	頗
Hướng	tiền	công	án	một	thiên	phả
對	面	看	看	曾	也	麼
Đôi	diện	khán	khán	tằng	dã	ma
佛	法	位	中	留	不	住
Phật	pháp	vị	trung	lưu	bất	trú
夜	來	依	舊	宿	蘆	華
Đạ	lai	y	cựu	túc	lô	hoa.

*Công án trước đây chẳng nghiêng lệch
Đôi mắt mà xem có hiểu sâu
Nhà Phật giữ lại mà chẳng ở
Đêm về, như cũ ngủ bụi lau.*

Bài 15.

萬	籟	聲	沈	斗	柄	移
Vạn	lại	thanh	trầm	đẩu	bính	di
璇	穹	澄	徹	絕	瑕	疵
Truyền	khung	trùng	triệt	tuyệt	hà	tỳ
杖	藜	徒	倚	登	樓	望
Trượng	lê	đồ	ỷ	đăng	lâu	vọng
寂	寂	寥	寥	何	所	為
Tịch	tịch	liêu	liêu	hà	sở	vi.

*Vạn tiếng tiêu trầm, sao đẩu chuyển
Bầu trời trong trẻo không vết gì
Chống gậy lên lâu mà trông ngóng
Im lìm, lẳng lặng biết làm chi?*

Bài 16.

入	門	便	喝	欲	何	行
Nhập	môn	tiện	hát	dục	hà	hành
引	得	兒	孫	醉	裏	醒
Dẫn	đắc	nhi	tôn	túy	lý	tỉnh

不 是 春 雷 聲 一 震
Bất thị xuân lôi thanh nhất chấn
爭 教 含 甲 盡 開 萌
Tranh giáo hàm giáp tận khai manh.

*Làm gì vào cửa đã nghe hét
Để cho con cháu tỉnh giấc say
Chẳng phải sấm Xuân vừa vang dậy
Thì sao hạt giống nảy mầm đây?*

Bài 17.

白 玉 元 來 沒 斧 痕
Bạch ngọc nguyên lai một phủ ngân
何 須 錘 琢 苦 求 新
Hà tu trùy trác khổ cầu tân
途 程 不 涉 家 鄉 到
Đồ trình bất thiệp gia hương đáo
付 與 懸 崖 撒 手 人
Phó dữ huyền nhai tát thủ nhân.

*Ngọc trắng đâu cần rìu với búa
Cứ phải để gọt làm mới a
Đường về chẳng đi, nhà vẫn tới
Trao kẻ vách đá buông tay ra.*

Bài 18.

老 漢 能 於 十 二 辰
Lão hán năng ư thập nhị thân
獐 龍 猛 虎 使 之 糾
Ninh long mãnh hổ sử chi thuẫn
欲 知 點 鐵 成 金 法
Dục tri điểm thiết thành kim pháp
不 與 人 間 有 事 聞
Bất dữ nhân gian hữu sự văn.

Mười hai giờ, già này khiến được
Dạy được rỗng hung cạp dữ nè
Điểm sắt thành vàng nếu muốn biết
Chẳng để cho người có chuyện nghe.

Bài 19.

無	位	真	人	乾	屎	橛
Vô	vị	chân	nhân	càn	thỉ	quyết
從	教	釋	子	喪	家	風
Tòng	giáo	Thích	tử	táng	gia	phong
看	看	向	下	還	知	否
Khán	khán	hương	hạ	hoàn	tri	phủ
入	海	泥	牛	失	腳	蹤
Nhập	hải	nê	ngưu	thất	cước	tung.

*Cục cứt khô : chân nhân vô vị
Làm cho con Phật mất gia phong
Có biết hay không nhìn xuống dưới
Trâu bùn vào biển mất dấu chân.*

Bài 20.

彈	指	臺	山	絕	是	訛
Đàn	chỉ	Đài	son	tuyệt	thị	ngoa
不	勞	進	步	得	還	家
Bất	lao	tiến	bộ	đắc	hoàn	gia
干	戈	不	動	戎	心	服
Can	qua	bất	động	nhung	tâm	phục
寶	匣	何	須	出	太	阿
Bảo	hạp	hà	tu	xuất	Thái	A.

*Khảy móng Đài Sơn hét nói bậy
Chẳng nhọc chân đi vẫn tới nhà
Chẳng động can qua người vẫn phục
Cần gì phải rút kiếm Thái A.*

Bài 21.

輞 川 圖 上 列 成 形
Võng xuyên đồ thượng liệt thành hình
昔 日 王 維 浪 得 名
Tích nhật Vương Duy lãng đắc danh
枉 費 丹 青 難 畫 處
Uổng phí đan thanh nan họa xứ
空 中 月 皎 與 風 清
Không trung nguyệt hạo dữ thanh phong.

*Tranh vẽ Võng Xuyên rất là đẹp
Ngày trước Vương Duy được nổi danh
Uổng phí mực, sơn nơi khó vẽ
Trong không gió mát, ánh trăng thanh.*

Bài 22.

一 領 布 衫 特 異 常
Nhất lãnh bố sam đặc dị thường
趙 州 篋 笥 不 包 藏
Triệu Châu khiếp tự bất bao tàng
箇 中 擬 議 分 銖 兩
Cá trung nghĩ nghị phân thù lưỡng
笑 殺 東 家 孟 八 郎
Tiếu sát Đông gia Mạnh bát lang.

*Thật rất khác thường tấm áo vải
Triệu Châu chẳng chịu dấu trong rương
Trong lòng nghĩ ngợi phân nặng nhẹ
Cười ngất Đông gia Mạnh bát lang.*

Bài 23.

問 著 當 前 對 有 無
Vấn trước đương tiền đối hữu vô
直 教 言 下 滅 群 胡
Trực giáo ngôn hạ diệt quần hồ

一	生	自	負	英	靈	漢
Nhất	sinh	tự	phụ	anh	linh	hán
也	是	猶	為	不	丈	夫
Dã	thị	do	vi	bất	trượng	phu.

*Bị hỏi ngay đó đáp hữu, vô
 Dạy thẳng ngay lời đẹp đảm hồ
 Một đời tự phụ là giỏi giản
 Như thế vẫn chưa là trượng phu.*

Bài 24.

有	無	佛	處	兩	俱	捐
Hữu	vô	Phật	xứ	lưỡng	câu	quyên
這	語	都	來	未	是	全
Giá	ngữ	đô	lai	vị	thị	toàn
末	後	揚	華	還	舉	似
Mạt	hậu	dương	hoa	hoàn	cử	tự
不	離	寸	步	到	西	天
Bất	ly	thôn	bộ	đáo	Tây	thiên.

*Xứ Phật có, không đều vớt hết
 Lời ấy còn chưa được hoàn toàn
 Về sau cảnh hoa giờ lên nữa
 Chẳng rời một bước, tới Tây phương.*

Bài 25.

竹	篔	背	觸	正	難	分
Trúc	bè	bôi	xúc	chính	nan	phân
直	下	明	明	舉	似	人
Trực	hạ	minh	minh	cử	tự	nhân
雖	是	坦	途	塵	不	動
Tuy	thị	thản	đồ	trần	bất	động
一	場	漏	逗	滿	荊	榛
Nhất	trường	lậu	đậu	mãn	kinh	trăn.

*Trúc bẻ bói, xúc khó phân biệt
Ngay đó rõ ràng chỉ cho người
Tuy con đường phẳng chẳng dấy bụi
Một quãng bầy ra đây cỏ gai.*

Bài 26.

問	佛	如	何	說	報	君
Vấn	Phật	như	hà	thuyết	báo	quân
洞	山	壁	上	數	麻	斤
Động	Sơn	bích	trượng	sổ	ma	cân
雖	然	無	有	風	塵	涉
Tuy	nhiên	vô	hữu	phong	trần	thiếp
也	是	猶	將	境	示	人
Dã	thị	do	tương	cảnh	thị	nhân.

*Đáp lời ông hỏi gì là Phật ?
Động Sơn đếm vách mấy cân gai
Tuy rằng không dính một hạt bụi
Cũng vẫn là đem cảnh chỉ người.*

Bài 27.

直	截	根	源	無	處	依
Trực	tiết	căn	nguyên	vô	xứ	y
目	前	舉	似	與	君	知
Mục	tiền	cử	tự	dữ	quân	tu
若	言	祖	意	神	前	是
Nhược	ngôn	tổ	ý	thần	tiền	thị
大	似	呼	裙	作	袴	而
Đại	tự	hô	quần	tác	khóa	nhì.

*Bỏ hết cội nguồn không chỗ dựa
Đem chuyện trước mắt bảo ông hay
Ở trước mặt thân là tổ ý
Gọi quần là tã được không đây ?*

Bài 28.

此	語	都	來	無	志	氣
Thử	ngữ	đô	lai	vô	chí	khí
等	閑	打	草	要	蛇	驚
Đẳng	nhàn	đả	thảo	yếu	xà	kinh
若	人	慣	涉	長	安	路
Nhược	nhân	quán	thiệp	Trường	An	lộ
撒	手	何	須	苦	問	程
Tát	thủ	hà	tu	khổ	vấn	trình.

*Lời này ngâm lại không chí khí
Đập cỏ làm cho lũ rắn kiềng
Phố xá Trường An nếu đã rõ
Buông thông hai tay, chẳng hỏi đường.*

Bài 29.

憂	之	感	感	樂	熙	熙
Ưu	chi	thích	thích	lạc	hi	hi
鼻	直	眉	橫	不	異	知
Tị	trực	mi	hoành	bất	dị	tri
饑	渴	熱	寒	隨	處	得
Cơ	khát	nhiệt	hàn	tùy	xứ	đắc
何	須	特	地	卻	生	疑
Hà	tu	đặc	địa	khước	sinh	nghi.

*Buồn thì rã rượu, vui tươi tấn
Mũi dọc mày ngang dễ biết rồi
Đói khát, nóng lạnh tùy trường hợp
Nếu có sinh nghi chỉ rầu thôi.*

Bài 30.

瑞	巖	常	喚	主	人	公
Thụy	Nham	thường	hoán	chủ	nhân	ông
英	略	沈	機	亦	未	雄
Anh	lược	trầm	cơ	diệc	vị	hùng

若 是 世 間 無 敵 將
 Nhược thị thế gian vô địch tướng
 爭 教 技 擊 日 為 隆
 Tranh giáo kỹ kích nhật vi long.

*Thụy Nham thường gọi chủ nhân ông
 Tài lược, cơ thâm vẫn chữa hùng
 Trong đời nếu là tướng vô địch
 Thử bắn xem trời có rụng không ?*

Bài 31.

逢 渴 之 時 便 飲 將
 Phùng Khát chi thời tiện ẩm tương
 終 朝 說 食 不 充 腸
 Chung triều thuyết thực bất sung trường
 兩 條 利 刃 休 粘 密
 Lương điều lợi nhữ hưu niêm mật
 異 日 兒 童 口 內 傷
 Dị nhật nhi đồng khẩu nội thương.

*Ai uống tương khi bị khát ?
 Cả ngày nói ăn, chẳng no lòng
 Chớ có liếm mật trên dao bén
 Có ngày con trẻ mồm bị thương.*

Bài 32.

鏡 中 無 垢 自 徒 磨
 Kính trung vô cấu tự đồ ma
 費 盡 工 夫 不 柰 何
 Phí tận công phu bất nại hà
 墨 墨 休 休 隨 處 樂
 Mặc mặc hưu hưu tùy xứ lạc
 當 時 飯 後 一 盃 茶
 Đương thời phạn hậu nhất bôi hà.

*Tự mình lau láy, gương không bụi
Nhọc sức công phu, uông phí rồi
Lặng lẽ an nhàn theo cảnh thú
Com xong, uống một chén trà thôi.*

Bài 33.

好	箇	話	端	將	似	汝
Hảo	cá	thoại	đoan	tương	tự	nhữ
暫	為	谷	口	白	雲	橫
Tạm	vi	cốc	khẩu	bạch	vân	hoành
縱	饒	全	得	十	分	舉
Túng	nhiêu	toàn	đắc	thập	phân	cử
猶	在	途	中	萬	里	程
Do	tại	đồ	trung	vạn	lý	trình.

*Kể cho ông một chuyện hay nhé
Tạm như mây trắng che cửa hang
Dù được mười phần câu chuyện kể
Vạn dặm người về còn trên đường.*

Bài 34.

一	氣	自	能	回	一	臧
Nhất	khí	tự	năng	hồi	nhất	tạng
不	勞	摘	葉	與	尋	枝
Bất	lao	trích	diệp	dữ	tầm	chi
無	邊	玄	義	昭	然	現
Vô	biên	huyền	nghĩa	chiêu	nhiên	hiện
問	著	山	僧	總	不	知
Vấn	trước	son	tăng	tổng	bất	tri.

*Một hơi tụng được kinh một bộ
Chẳng nhọc nhặt lá với tìm cành
Huyền nghĩa vô biên đà hiển hiện
Đem hỏi sư núi đều chẳng rành.*

Bài 35.

聖 主 當 天 鼓 化 風
Thánh chủ đương thiên cổ hóa phong
本 圖 文 範 盡 相 同
Bản đồ văn phạm tận tương đồng
猶 開 遠 近 分 疆 里
Do khai viễn cận phân cương lý
安 得 臨 民 濟 世 功
An đắc lâm dân tế thế công.

*Lúc đó, thánh chủ lo giáo hóa
Bản đồ, văn phạm đều tương đồng
Xa, gần rành rẽ phân ranh giới
Yên định lòng dân, lập đại công.*

Bài 36.

這 言 真 是 英 伶 漢
Giá ngôn chân thị anh linh hán
輸 盡 根 襪 接 有 情
Thâu tận căn cơ tiếp hữu tình
一 問 盧 陵 何 米 價
Nhất vấn Lô Lãng hà mễ giá
全 然 總 不 涉 途 程
Toàn nhiên tổng bất thiệp đồ trình.

*Lời này là lời kẻ lạnh lợi
Gom hết căn cơ tiếp hữu tình
Giá gạo Lô lãng là bao nhỉ?
Hoàn toàn chẳng dính đến lộ trình.*

Bài 37.

黃 河 九 曲 為 君 舉
Hoàng Hà cửu khúc vi quân cử
沒 涉 途 程 自 到 家
Mạt thiệp đồ trình tự đáo gia

白	晝	幾	多	開	眼	望
Bạch	trú	cơ	đa	khai	nhãn	vọng
不	知	鷓	子	過	新	羅
Bất	tri	diêu	tử	quá	Tân	La.

*Vì ông nêu Hoàng Hà chín khúc
 Chẳng bước nhưng tự về tới nhà
 Ban ngày bao lần mở mắt ngóng
 Đâu biết điều hâu tới Tân La.*

Bài 38.

趙	州	叉	手	示	於	人
Triệu	Châu	xoa	thủ	thị	ư	nhân
不	落	雙	邊	主	自	分
Bất	lạc	song	biên	chủ	tự	phân
豈	是	華	藍	韓	令	術
Khởi	thị	hoa	lan	Hàn	lĩnh	thuật
爭	知	會	造	酒	逡	巡
Tranh	tri	hội	tạo	tửu	Tuân	Tuân.

*Triệu Châu khoanh tay chỉ cho người
 Chẳng kệt hai bên, chủ tự rời
 Đâu dùng phương cách Hàn Tương Vũ
 Nào ngờ rượu ngon nấu được ngay.*

Bài 39.

持	之	則	軟	扭	之	柔
Tri	chi	tắc	nhuyễn	nữu	chi	nhu
鐵	額	銅	頭	進	莫	由
Thiết	ngạch	đồng	đầu	tiến	mạc	do
雖	是	虛	空	無	間	隙
Tuy	thị	hư	không	vô	gián	khích
夜	來	依	舊	桂	華	秋
Dạ	lai	y	cựu	qué	hoa	thu.

*Nắm nhũn vò thì rất mềm mại
Trán sắt đầu đồng xuyên được ư?
Tuy là hư không, không kẽ hở
Đêm đêm hoa quế nở mùa thu.*

Bài 40.

鶉	衣	百	結	草	鞋	穿
Thuần	y	bách	kết	thảo	oa	xuyên
選	佛	場	中	奪	桂	箋
Tuyển	Phật	trường	trung	đoạt	quế	tiên
若	謂	心	空	來	應	舉
Nhược	vi	tâm	không	lai	ứng	cử
不	遭	鞭	撻	也	遭	拳
Bất	tao	tiên	thát	dã	tao	quyền.

*Mặc áo trăm mảnh đi dép cỏ
Trong trường thi Phật có tên rôi
Nếu bảo tâm không ra ứng thí
Chẳng bị roi vọt cũng bị thoi.*

Bài 41.

彼	此	同	鳴	一	調	琴
Bỉ	thử	đồng	minh	nhất	điệu	cầm
須	當	分	付	與	知	音
Tu	đương	phân	phó	dữ	tri	âm
無	雲	有	月	雖	同	是
Vô	vân	hữu	nguyệt	tuy	đồng	thị
爭	柰	山	高	與	水	深
Tranh	nại	son	cao	dữ	thủy	thâm
	終	日	走	紅	塵	
	Chung	nhật	tẩu	hồng	trần	
	不	識	自	家	珍	
	Bất	thức	tự	gia	trân	
撒	手	無	依	全	體	現

Tát thủ vô y toàn thể hiện
 扁舟魚父宿蘆華
 Biền chu ngư phủ túc lô hoa.

*Ta với người dạo một điệu nhạc
 Cùng bạn tri âm trao đổi nhau.
 Không mây, trăng sáng là cùng đầy
 Nào khác núi cao với sông sâu
 Cả ngày chỉ chạy theo bụi đỏ
 Kho báu nhà mình có ngó đâu
 Vách đá buông tay toàn thể hiện
 Thuyền nhỏ ông chài đậu khóm lau.*

Bài 42.

夾山幽境無人到
 Giáp Sơn u cảnh vô nhân đáo
 直下應當作麼生
 Trực hạ ứng đương tác ma sinh
 若是勝流真具眼
 Nhược thị thắng lưu chân cụ nhãn
 任教日午鼓三更
 Nhậm giáo nhật ngọ cổ tam canh.

*Giáp Sơn vắng vẻ không người tới
 Ngay đó thì ta làm chuyện gì?
 Nếu đã là người có tuệ nhãn
 Mặc tình giữa ngọ trống canh ba.*

Bài 43.

縱爾明明悟了人
 Túng nhĩ minh minh ngộ liễu nhân
 心頭萬慮沒纒紛
 Tâm đầu vạn lự một vân phân
 箇中尚有絲毫在
 Cá trung thượng hữu ty hào tại

入 眼 黃 金 卻 是 塵
Nhập nhãn hoàng kim khước thị trần.

*Nếu thật là người đã giác ngộ
Vạn niệm trong đầu hết rồi thì
Trong đó nếu còn một hạt nhỏ
Vào mắt, dù vàng cũng bụi thôi !*